

Probiotika och Functional Feed

En tarmflora i balans är avgörande för hästens välbefinnande. Hos en vuxen häst koloniserar mag- tarmkanalen av flera hundra olika arter av mikroorganismer (m.o.), där de strikta anaeroba m.o. dominerar. Hästen är faktiskt helt beroende av vissa m.o. i tarmfloran för att kunna bryta ner och utnyttja energin i sin cellulosa-rika diet. Balansen i hästens tarmmikroflora kan dock lätt rubbas på grund av yttre påfrestningar.

Tanken att tarmmikrofloran består av harmlösa och "nyttiga" bakterier liksom av sådana som kan vara potentiellt skadliga och sjukdomsframkallande föddes av den ryske forskaren och Nobelpristagaren Elie Metchnikoff (1845-1916). Han ansåg att mjölksyrabakterierna var speciellt intressanta som skulle kunna motverka störningar i mag-tarmkanalen. Den ofta använda termen "**Probiotika**" avser "mikroorganismer med positiva hälsoeffekter hos människor eller djur". De m.o. som studerats mest med avseende på dess probiotiska effekter är olika laktobacill-stammar (en typ av mjölksyrabakterie). "**Functional Feed**" är "foder eller fodertillskott som berikas med en eller flera ingredienser som ger dokumenterade positiva hälsoeffekter utöver produktens normala näringsvärde". Ett exempel är probiotika.

Vissa kriterier bör uppfyllas för att en mikroorganism skall anses vara probiotisk.

1. Mikroorganismen skall vara korrekt identifierad, helst till art- eller underartnivå
2. Mikroorganismen skall allmänt vara ansedd som säker för konsumtion
3. Mikroorganismen skall ha förmåga att överleva passagen genom mag- tarmkanalen hos människa eller aktuellt djur, samt helst tillfälligt kunna kolonisera där
4. Den skall vara levande och förekomma i tillräckligt högt antal i den avsedda functional food- eller functional feed-produkten fram till angett "bäst-före-datum"
5. Kliniska prövningar som visar positiva hälsoeffekter hos människa eller aktuellt djur skall ha genomförts, och med relevanta doser av functional food/feed-produkten.

Probiotikans effekt tros bl.a. bero på produktion av antimikrobiella ämnen, förmåga till kompetitiv kolonisering i tarmen samt påverkan på immunförsvaret och på tarmslemhinnan. Under senare år har ett antal kliniska studier, mest på människa, bl.a. påvisat probiotikans positiva effekter i samband med infektioner i mag- tarmkanalen, vid irritabel grovtarm (IBS) samt vid atopisk allergi. Djurprobiotika har mest undersökts i tillväxstudier. Effekterna av probiotika på hästar är hittills lite studerade i kontrollerade kliniska studier, trots att flera preparat finns på marknaden. De flesta av dessa är pulver med lågt antal levande probiotiska m.o.